

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrto leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Kafol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5. vsprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torika popoldne. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Balkanski agrarci.

Ne samo v Avstriji in Nemčiji, ampak tudi na Balkanu agrarno vprašanje od dne do dne postaja aktualnejše. Kako silno se je razvil agrarni pokret v Bulgariji od zadnjih decemberskih volitev sem, je znano. Agrarna stranka v Bulgariji je danes ne samo najmočnejša politična, ampak tudi najmočnejša gospodarska, oziroma socialna stranka, katere stremi pred vsem po okrepitvi srednjega kmečkega posestva, dočim zahteva kolikor mogoče veliko obremenjenost veleposestva ali pa celo razdelitev prevelikih latifundijev, prav kakor namerava jo to tudi v Rumuniji.

V Srbiji je kmečkega prebivalstva nad 85 odstotkov. Srbom dela največ preglavice agrarno vprašanje v Novi Srbiji. Ne samo, da tam niso posestva zarisana v nikakem katastru, tako da prav za prav nihče natanko ne ve, kaj in koliko posestva je njegovega, — še večje težave povzročajo turški gospodarji. Turki, po milosti turških vlad gospodarji srbskega ozemlja, se trumoma izseljujejo, svoja spahijska, t. j. najemniška prava pa prodajajo srbskim špekulantom, ki so sem in tja hujši gospodarji kakor so bili Turki; špekulanti namreč računajo pred vsem na dobičkonosen odkup svojih pravic. Kolikor več Turkov bo svoje pravice Srbom prodalo, toliko težje bo stališče srbske vlade pri odkupu: Turke bi se dalo pač smatrati kot tujce, ki so zemljo nekdanj ugrabili in bi morali biti zadovoljni prav za prav s tem, da so se smeli par stoletij rediti od žuljev srbskega kmeta; tega stališča pa vlada domačinom nasproti ne bo tako lahko zavzemala. Zato bi bilo mogoče dobro, če bi srbska vlada napravila energičen korak, špekulacije kratkim potom prepovedala in Turke ravnako tako razlastila kakor so Turki nekdanj srbske gospodarje zaslužili. Iz zgodovinsko priznanega ropa delati pravne podlage je pač mogoče po kakih turških paragrafi, po zdravi pameti pa ni treba. K večjemu iz ozirov humanitete bi se Turkom nakazala dosmrtna primerna pokojnina, a drugače nič. Država naj bi vzela v svojo last vsa osvojena turška zemljišča in tam naselila svoje stanovništvo brez špekulacij.

Tudi v Stari Srbiji se pojavlja agrarni pokret. Kmetje morajo plačati večino vsega davka, najhujše čutijo težko vojaško dolžnost — kaj čuda, če se počasi razvija tudi v kmečkih glavah misel dobiti primeren političen vpliv na vlado? Dolgo ne bo

trajalo, da bomo imeli v Srbiji poleg obstoječih petih strank še šesto, kmečko.

Tudi princa Wieda čakajo v Albaniji slične težave. Če se bo naslanjal samo na turške bege in veleposestnike, ljudstvo pa pustil stradati, potem bo težko kedaj doživel v svoji kneževini mir in red. Albanci so reveži, nimajo družega kakor par izstradanih koz in backov, a za tujca delati je težko. Kaj čuda, če se ljudstvo potem rajše vrže na rop? Agrarna reforma v Rusiji jasno kaže, kaj se da napraviti iz topih in indolentnih tlačanov, če se jim dá še tako skromna lastnina. Vprašati seveda se je treba, če ne bodo politični oziri na Turke prevladali stvarnih potreb. Gotovo pa je, da bi v Albaniji srednji kmečki stan za mir in red mnogo več pomenil in vlado princa Wieda mnogo bolj utrdil, kakor oziri na prekanjen in nezanesljiv mohamedanski element, ki ne spada drugam kakor preko Bospora. Bati se je le, da bo na princa Wieda in njegovo agrarno politiko bolj vplival zglede Bosne in Hercegovine, kakor bi bilo treba.

Agrarni pokret na Balkanu je sicer šele v povojih, a vendar je treba, da ga zasledujemo paznim okom. Vsi vemo, kako velike izpremembe je povzročilo agrarno gibanje na Nemškem in pri nas v notranji politiki, in ni dvoma, da bo sčasoma mogočno vplival tudi na politiko balkanskih držav. V kakšni smeri, to se pa ne more čisto nič vedeti.

Grozna brezposelnost v Ameriki.

Koncem januarja je znašalo število brezposelnih v Zedinjenih državah Severne Amerike samo pri železnih in jeklenih tovarnah nad en milijon delavcev, poleg tega je bilo tudi skoro 300.000 rudarjev brez dela. Če se vpošteva vse brezposelne, znaša to število blizu eden in pol milijona. Grozna številka, tem groznejša za nas Slovence, ker je med temi reveži veliko število naših rojakov. Izguba na plačah znaša mesečno okrog 75.000.000 dolarjev, ali skoraj 375 milijonov kron. Velikanske jeklene tvornice v Pittsburgu, kjer je uslužbenih zelo veliko število naših rojakov, delajo samo s polovico delavci.

V Ameriko so drli ljudje kar trumoma. Enkrat je moralo priti do tega, da je tam zmanjkalo dela za vse. Izseljenci, ki so tam pričakovali dobrega kruha in udobnega življenja, sedaj s strahom pričakuje-

jo, kaj bo. V domovino ne morejo s praznim žepom. Marsikak posestnik si je izposodil denar na posestvo in odšel z najboljšimi nadami čez lužo. Sedaj ima od tega dolg za pot v Ameriko in dolg bo moral napraviti, če bo hotel priti domov. Naših ljudi se je bila lotila neka bolezen za izseljevanje. Sedaj bodo morda ozdravili; samo zdravilo bo precej drago. Od Amerike bo marsikoga glava bolela. V Ameriki so se po raznih »salunih« privadili zapravljanju in veseljačenju. Tam je to šlo, ker so vsak teden dobili v roko nove dolarje. Kako bo pa s temi ljudmi, ko se vrnejo nazaj v domovino?! Amerika jim je izpila fizične sile. Amerika jim je ubila moralne sile! Kaj bodo ti ljudje počeli doma?

Če vpoštevamo stroške za potovanje v Ameriko in nazaj in k temu prištejemo izgubo telesnih sil, ki so jih naši izseljenci izgubili v Ameriki, pa primerjamo s tem, kar so domov poslali, vidimo prav lahko, da nam je Amerika neprimerno več škodovala, kakor pa koristila. Korist od tega imajo le parobrodarske družbe in njih agenti, potem pa ameriški salunerji (gostilničarji), ki so spravili v svoje žepo milijone trdo prislužene denarja. Pri vinu, šnopsu in kartah so ginili zaslužki; domovina pa je pešala na izgubi mladih sil. Amerika je ubila stotisoče našega ljudstva. Ko se bodo ti ljudje vrnili, bodo samo v nadlego. Poljskega dela so se odvadili, odvadili so se domači hrani in starim običajem. Če bodo hoteli doma živeti tako, kakor v Ameriki, in to je pri mnogih pričakovati, bo kmalu lepo število naših kmečkih domov na bobnu. Bela Krajina in postojnski politični okraj sta pri tem najbolj prizadeta.

Paroplovne družbe sedaj že spekulirajo na povrat izseljencev v Evropo. Po ameriških listih so napravili silno kričečo reklamo, kako po ceni se pride sedaj — domov v Evropo. Dobiček le-tem nikakor ne odide.

Kam jadramo?

Pot nizdol v sužnost nam kaže Francija. Resnica je sicer, da imajo Francozi največ kapitalov, a ravnako je res, da ima Francija kot država največ dolgov. Njen državni dolg znaša danes okrog 40 milijard frankov. Obresti so sicer na francoskem majhne, vendar bodo plačali na leto okrog 1500 milijonov frankov. — Za vojsko in mornarico bodo izdali letos okrog

1200 milijonov. Oboje skupaj pa zneso 2700 milijonov frankov. — Francoski budget bo imel v izdatkih okrog 3500 milijonov frankov. Ako odštejemo od te vsote onih 2700 milj. nam ostane še 800 milijonov frankov za vse druge državne potrebe. V teh 800 milijonih so plače uradniške in pokojnine, ki vzamejo gotovo večjo polovico zase. Koliko pride torej za kulturne namene? Malo, prav malo, niti ena desetina vseh izdatkov.

To razmerje postaja pa leto za letom bolj neugodno, ker se stroški za obresti in vojaška bremena hitreje množe kot pa rastejo državni dohodki. Zato smemo sklepati, da kmalu pride čas, ko bodo v francoskem budgetu le še trojne vrste stroški, obresti, vojska, uradništvo.

Leta 1920. bo izgledal francoski budget v stroških nekako takole. Vseh stroškov 4.000 mil. frank. — Za obresti dolga 2.000 mil. fr. za vojsko in mornarico 1.500 mil. fr. za upravo 500 mil. frankov, to je skupaj 4.000 mil. frank.

To se pravi: polovica vseh dohodkov se porabi za obresti državnega dolga. Druga polovica pa za vojsko in uradništvo, ki imata nalogo to gospodarstvo braniti in vzdrževati.

Pri tej stopnji pa se razvoj nizdol ne bo ustavil, ampak pojde dalje. — Viri državnih dohodkov bodo usahnili, ako jih vlada iz državnih dohodkov ne goji in varuje. Davki bodo postajali vedno težji in neizterljivi, dolgovi državni in njih obrestovanje bo vedno rastlo. Da se vzdrži ravnotežje v budgetu, bo treba začeti varčevati in sicer najprej pri vojski in mornarici. Vsled tega bo moč in veljava države v mednarodni tekmi padala. Ko pri vojski ne bo mogoče nič več prističi, pridejo na vrsto uradniške plače in penziji, ki se jim deloma zmanjšajo ali neredno izplačujejo, kakor se n. pr. že godi v Turčiji.

To pojde tako dolgo naprej, da se bo nekega dne državna ura ustavila, potem pride — konec.

PO BUKAREŠKIH POGOVORIH.

(Od našega poročevalca.)

Belgrad. Od merodajne strani sem izvedel: Peterburške konference in pogovori med ministrskimi predsedniki Srbije, Rumunije in Grčije v Bukare-

LISTEK.

Iz življenja sibirskega turista.

Spisal V. Korolenko. — Poslovenil Fedor Aleksejevič.

Ujede.

Ko sem v mojem poštnem vozu dopel do broda, se je že temnilo. Sveža sapa je vela nad širono vodno gladino in gnala njene valčke enakomerno proti skalnatemu obrežju. Oddalec so zaslišali brodniki zvonjenje zvoncev moje trouprege in so me čakali s svojim brodom. Končno sem bil na mestu; voz so zapeljali gori, odvezali brod in veselo so udarjali vali ob bok našega broda; krmar ga je odrinil od brega in bolj in bolj je izginjalo obrežje izpred naših oči, kakor bi ga odnašali valovi, ki so udarjali vanj.

Razven našega voza sem zapazil na brodu še dva druga. Na enem sem mogel razločiti ne več mladega, krepkega moža, ki je bil najbrže trgovec, na drugem pa tri mlade ljudi, najbrže brezskrbne malomeščane. Trgovec je sedel nepremično na svojem vozu, se varoval pred vetrom z zavihanim ovratnikom in se ni zmenil za svoje slučajne sopotnike. Nasprotno pa so bili mladi ljudje zelo veseli in zgovorni. Eden izmed njih, ki je škilil in ki je imel ranjeno nosnico, je igral na svojo harmoniko vesele melodije in pel s svojim sur-

vim glasom pesmi, katerih hripave glasove je nosil veter čez širono, prosto gladino reke. Drugi, ki je imel v roki steklenico žganja in kozarec, je nalil žganja mojemu vozniku, in le tretji, zdrav mož pri tridesetih letih, krepak in lep, je ležal iztegnjen, glavo naslonjeno na roko, v svojem vozu in zasledoval s premissljujočim pogledom nad nami na nebu plavajoče sive oblake.

Že dva dni sem bil na poti iz gubernijskega mesta N., in vedno iznova so me srečavale te postavbe. Mudilo se mi je in potoval sem po opravkih, in vedno sem se sešel s tem trgovcem z vozom na dveh kolesih in dobrorejenim konjem, vedno s temi brezskrbnimi malomeščani z močnimi konji; vedno so mi sledili, po vsakem kratkem počitku sem jih našel na potu ali čakajoče me na kakem brodu.

»Kdo so?« sem vprašal mojega voznika, ko je stopil k vozu.

»Kostjuška s tovariši«, je rekel izogibajoč se.

»Kdo?« sem vprašal še enkrat, ker mi je bilo omenjeno ime popolnoma neznano. Voznik mi najbrže ni hotel povedati ničesar natančnejšega, ker bi najin pogovor sopotniki lahko slišali. Obrnil se je in pokazal v smeri po reki.

Ozrl sem se v pokazano smer. Po široki vodni gladini so se vzdigovali temni, visoki valovi, nad katerimi so krožili veliki beli vodni ptiči, podobni tonovščicam, se nenadoma potapljali v vodo in hitro zopet

* Rusko »čajka« (Larus, Möwe).

poiskali višino, napolnjujoč ozračje z divjim kričanjem.

»Ujede!« je pojasnil, ko je dospel brod do brega in bila odpeljana naša trouprega na cesto.

»Ti meščani so isto«, je nadaljeval, »nimajo niti posestva, niti hiše. Polje so baje imeli, pa tudi to so prodali. Sedaj se potepajo po cestah in so nevarni.«

»Ali ropajo?«

»Da, ropajo. Enemu potniku vzamejo z voza kovčeg, drugemu ukradejo denar in živež — to je njihovo opravilo... In če se jim slabo godi, uropajo tudi nam, voznikom, zadnjega konja od voza. Saj smo tudi mi ljudje, zaspimo — pa so že tu. Kostjuški je eden izmed nas voznikov z bičem ranil nos. Da, to je res... Ta Kostja — je najstrašnejši človek. Sedaj nima nobenega tovariša; enega je imel, pa je bil ubit...«

»Tako?«

»Da, zasačili so ga pri delu. Ni se mu posrečilo. Dobil je svoje plačilo.«

Pripovedovalec se je smejal v brado.

»Najprej so mu posekali prste, enega za drugim, nato so ga žgali z žarečim železom, nasadili na kol in ga pustili. In poginil je, pes!«

»Ali si morebiti znan z njimi? Zakaj so ti ponudili žganja?«

»Znani smo«, je rekel mrmraje, »tudi jaz sem jim ponudil mnogokrat žganja, kajti ti so vedno nevarni. In zapomni si: Kostjuška se gotovo ne vozi nocojšnjo noč brez namena... Zastonj ne upreže konj. — Plen

ima pred očmi, vrag! Tudi neki trgovec je bil tam,« je premissljujoč rekel, »ali je on, katerega...? Toda ne, ta ni tak. In pri njih je tudi neki novinec, ki ga še nisem videl do sedaj.«

»Ki je ležal v vozu?«

»Da, da... najbrže je tudi on eden njihove vrste. Krasen dečko!«

»Veš, gospod, ne vozi se ponoči!« je rekel nenadoma in se obrnil k meni, »ali ne sledijo morebiti tebi, psi?«

»Ali me poznaš?« sem vprašal.

»Kako«, je odklonivši vokal. »Govore, da se bode peljal tu skozi neki kudinovski uradnik iz mesta; mene ne zanima.«

Gotovo so me poznali. Z vlado sem bil zapleten v neki proces za brate Kudinov in sem ga pred nekaj dnevi ugodno dovršil. Moji klientje so bili v tej okolici zelo znani, da, v vsej zahodni Sibiriji in proces je zbudil veliko zanimanja. Ko sem dobil precejšnjo vsoto denarja, sem hitel v N. N. Časa nisem imel veliko, pošta v N. N. je šla zelo redko; zato sem vozil denar s seboj. Vozil sem se dan in noč brez prestanka, čestokrat sem zavil tudi z glavne ceste, da bi pridobil več časa, vsled tega mi o mojem potovanju nastala govornica, ki je mogla zbuditi cele trume teh roparskih ptic, ni bila ravno tolažilna.

Pogledal sem okoli sebe. Vkljub temi sem zagledal pred seboj na poti hitro trouprego, in v majhni razdalji od nje — trgovčev voz...

štu so imeli zelo povoljen uspeh. Formalna zveza, ki obstoja med Srbijo, Grčijo in Črno goro, se je na podlagi teh pogovorov tako poglobila, da se bodo njene politične in vojaške določbe sedaj izpopolnile tudi s trgovinsko političnimi določili, glede katerih sta se Pasič in Venizelos v principu že medseboj domenila, tako, da dobiva v to svrhu imenovani komisiji, srbska in grška, zdaj natančnejše instrukcije. Gre se pa v prvi vrsti za izvoz srbskih agrarnih izdelkov preko Soluna, za zgradbo posebnega srbskega oddelka v ondotnem pristanišču in za predpriprave za tarifno pogodbo med obema državama. Kako pristržno je postalo razmerje med njima, dokazuje slovesni sprejem, ki ga pripravljata belgrajska meščanstvo Venizelosu, kateri dospe s Pasičem v četrtek semkaj, in grškemu prestolonasledniku. Kar se tiče Rumunije, je njeno razmerje do Srbije od bukareškega miru sem zelo prijateljsko, na podlagi zadnjih pogovorov pa se je konstatiralo, da vlada med Rumunijo, Srbijo in Grčijo najpopolnejše soglasje glede njihovih interesov na Balkanu, tako da te tri države — naj si bo že v kakršnikoli obliki — garantirajo druga drugi pridobitve izza zadnjih vojsk, to je, status quo na podlagi bukareškega miru, naj skuša to stanje zmotiti kdorkoli. Ve se pa tudi, da so te tri države tudi glede bodočnosti Balkana enakih nazorov, to je, da so vse tri edine v tem, da bodo one odločevale o usodi Balkana. Najbližje vprašanje bodočnosti je, za kaj se odloči Bulgarija. Balkanske države ji nujajo popolno mogočnost se jim približati, tako da bi se mogla skleniti prava in splošna balkanska federacija, teritorialna odškodnina na škodo sedanje posesti Srbije in Grčije pa je izključena. Ker pa car Ferdinand in takozvani »makedonstvujuči« ne morejo preboleti izgube Makedonije, ostane Bulgarija sama, če se morebiti ne naslanja na Turčijo. Vendar balkanski državniki slejkoprej upajo, da se Bulgarija svojim sosedom kedaj pridruži. Kar pa ugibajo o zadnjih dogodkih na Balkanu različni evropski listi, je večalimani kombinacija. Zadnji dogodki so spet za precej časa zasigurali mir na Balkanu in v Evropi, če se ne zgodi kak nenaden preobrat.

VELESILE O EGEJSKIH OTOKIH. — TURČIJA SE JE UDALA.

Dne 14. t. m. so vročili poslaniki in zastopniki Avstro-Ogrske, Italije, Velike Britanije, Francije, Nemčije in Rusije glede na Egejske otoke turški vladi v Carigradu noto glede na Egejske otoke, ker sta se 1. novembra 1913 Turčija in Grška podvrgli glede na to vprašanje pravoreku veselil. Vesile so odločile, da mora Grška otoka Imbros in Tenedos vrniti Turčiji, ostale zasedene Egejske otoke pa obdrži Grška. Turčiji se vrne otok Castelorizo. Grška ne sme novih otokov utrditi in da varuje mohamedanske manjšine na otokih. Grško so pa poleg tega vesile še obvestile, da ji otoke končno veljavno še-le nakažeje, ko zapuste grški vojniki Albanijo in otok Sasseno in se obveže, da se po veselih vstvarjenemu stanju v Albaniji ne bo upirala. Dne 1. marca se morajo grški vojniki umakniti iz Case Korice in z otoka Sasseno; umikanje iz Albanije mora biti 3. marca končano s tem, da se grški vojniki umaknejo iz Case Delvino. — Kakor se iz Carigrada poroča, odgovori Turčija na noto danes in se omeji zgolj na protest. Glede na razsodilo vesil piše oficiozno turško glasilo »Jeune Turce«: V težavnem položaju, v katerem se zdaj nahajamo, nas ne sme voditi jeza ali nevoľja, če sta tudi utemeljeni. Odgovor Turčije vesilem bo moral naglašati, kakšna krivica se je zgodila Turčiji in mora navesti sredstva, s katerimi razpolagamo, da se storjena krivica popravi. Glavni smoter Turčije mora biti, da se država reorganizira.

AVSTRIJSKO-LAŠKO PRIJATELSTVO.

V Pulju trdijo, da obišče to spomlad avstro-ogrška eskadra nekatera laška pristanišča, nakar bo laška eskadra obiskala Pulj, Zadar, Šibenik in Kotor. — Mi temu prav ne verujemo.

RAZBURJENJE NA ŠVEDSKEM.

V Stockholmu so se dne 11. t. m. novile demonstracije deloma za kralja, deloma za odstopivše ministrstvo. Ko se je min. predsednik vračal z dvora, kjer je vložil demisijo, so mu prirejali živahne ovacije, a okoli 5. ure popoldne je pa tisočera množica prirejala ovacije kralju, ki je množico pozdravil, a med slava-klici kralju so se čuli tudi klici: »Proč s kraljem! Živio republika!« 4000 vseučilišnikov vseh švedskih vseučilišč je tudi manifestiralo pred dvorom za kralja, ki se je kratko zahvalil.

BULGARSKO-TURŠKA POGODBA.

»Novo Vreme« priobčuje vsebino zvezne pogodbe med Bulgarijo in Turčijo, sklenjene dne 12. januarja t. l. Po tej pogodbi

se obe državi zavezujeta, da bode ta varovalni sedanje svoje meje in druga drugi jamčita sigurnost. Ozemlje zapadno od Strume se priznava kot bulgarska interesna sfera. Ako katero obeh zaveznic napadeta vsaj dve nasprotni zavezni državi, je to časus belli tako za Bulgarsko kakor za Turško. V vsakem vojnem slučaju imajo turške čete svobodno prehod skozi bulgarsko Trakijo. Bodoča teritorialna razdelitev med Turčijo in Bulgarijo se izvrši po razmerju vojnih uspehov; Bulgarija se odreka svojim zahtevam na Egejske otoke. Eventualne diference med obema državama se predložijo v razsodbo mirovnemu sodišču. (Potemtakem bi Bulgarija morala pomagati Turčiji v vojni z Grčijo le tedaj, ako bi Grčiji pomagala Srbija ali Rumunija, kar je skoraj gotovo.)

ANGLEŠKA MOČ NA MORJU.

Koncem leta 1914. bo imela Anglija 8 dreadnoughtov, 16 križark in 37 torpedovk, leta 1915. pa 3 dreadnoughte, 26 križark in 17 torpedovk več nego cela trozveza skupaj.

GRŠKE PRIPRAVE.

Grčija osnuje pet armadnih zborov in štiri divizije. Generala Moskopulos in Damianos sta odšla iz Soluna v Makedonijo, da organizirata vojno službo proti eventualnemu vpadu četašev. Razreda 1892. in 1893. makedonskega za vojno službo sposobnega prebivalstva razun judov sta pozvana pod orožje. Venizelos je bil včeraj iz Belgrada nujno telegrafično pozvan v Atene.

RUSKO SOVRAŠTVO PROTI AVSTRIJI.

Iz Peterburga se poroča, da so v tajni seji rusko-gališkega društva razpravljali o sodni razpravi v Marmaros-Szigetu, kjer da so govorili o mišji psihologiji Avstrijcev in izjavili, da če se dvigne ruski lev in udari s svojo mogočno taso, se bo mišjemu rodu slabo godilo. Shod je sklenil resolucijo, ki naproša vse slovanske brate, da naj bodo pozorni na razpravo v Marmaros-Szigetu, kjer so nesrečne obtožence mučili in da protestirajo proti mažarskim oblastem, ki kršijo temeljna človeška in državljanska načela.

GRŠKA POMNOŽUJE VOJNO BRODOVJE.

»Ned Imera« poroča, da nabavlja Grška mogočne vojne ladje, ki bodo zajemale Grški prvenstvo v Egejskem Morju.

Dnevne novice.

Delo v tiskarnah se je že začelo. Ko dobite to številko »Slovenskega Gospodarja« v roke, se je delo v tiskarnah že začelo. Prihodnja številka »Slovenskega Gospodarja« izide zopet v polnem obsegu. Štajerski deželni zbor je imel sejo dne 18. febr. ob pol 11. uri popoldne. Delovni program bo obsegal računске sklepe dežele, predlogo glede lokalnih železnic, začasni proračun, vodno pravo, finančne predloge mesta Gradec, postavo o obč. posredovalnih uradih in več manjših predlogov. — Delovni čas bo obsegal najmanj 14 dni.

Pristaži Kmečke zveze, pozor! Vsak zaveden somišljenik bi naj bil danes dobro poučen o občinskih volitvah. Kako se vrše strankarske priprave za volitve, kako se sestavljajo volilni imeniki, kako se sestavljajo in vlagajo reklamacije, vse potrebno glede reklamacijske in volilne komisije, koliko postavno določene časa je za eno, koliko za drugo postopanje, kako se vlagajo ugovori, kako se vrši vspešna agitacija pred in dan volitve, da je gotovo vspešna. Izkušnje zadnjih dni, posebno ob jezikovni meji, nam spričujejo, da doseže naša stranka tam povsod lepe vspehe pri obč. volitvah, kjer imamo vsaj nekaj dobro izvežbanih in uglednih mož v občini. Naši nasprotniki so kljub svoji nasilnosti marsikaterokrat zelo nerodni in nimajo povsod volilnih zvijač v lasti in ne umejo pametne volilne geometrije. Priporočam, da bi naša stranka na tečajih in društvenih prireditvah, pa tudi v posebnih brošurah podajala potrebne nauke o obč. volitvah. — Kmečki volilec.

Uspes liberalnega »narodnega dela«. Nemški listi z velikim veseljem poročajo o dveh svojih zmagah. Pri občinskih volitvah v Šoštanj je zmagala nemčurska stranka in vseh treh razredih, v občini Vrhovdol (Bergerthal) pri Bembahu v mariborski okolici pa so si nemškutarji priborili dva razreda. Šoštanj je bil še pred nedavnim časom slovenski trg s Slovincem kot županom. A liberalni zgararji so s svojo neumno politiko in skrajno slabim gospodarstvom so zapravili ta biser slovenske Šaleške doline — trg Šoštanj. In letos se Slovenci volilnega boja niti udeležili niso! Kaj je delal ob času volitev in priprav za iste dr. Mayer, ki ima drugod povsod svoj nos zraven? Kaj je storil dr. Kukovec, da bi prišlo Slovincstvo v Šoštanj zopet do svoje voljave? Dr. Mayer nič in dr. Kukovec tudi nič! In volitev v Vrhovdol! Kdo odločuje tam, kdo hoče imeti v Vrhovdolu, Lembahu, Rušah in v sosednjih ob-

činah ob Pohorju glavno besedo? Šentlenarški dr. Gorišek, mariborski dr. Rosina, Robiči i. t. d. Ker imajo ti gospodje razna posestva v tej okolici, imajo tudi vpliv, katerega pa niso izrabili. Zakaj bi pa tudi moral liberallec svoje dragoceno življenje tvegati v tem hudem mrazu in agitirati za slovensko stranko! Ostalo sodbo pa prepuščamo bralcem.

Cvenka jim je zmanjkalo. Podlegli so mariborski mladoliberalci s starinili vred. Vsaj tako sklepamo iz naznanila »Narodnega Lista«, ki je izšel v soboto, ko pravi, da bo imel odslej »Narodni List« posebno »mariborsko prilogo«. Zmagal je torej dr. Kukovec. Kakor se je govorilo, so nameravali mariborski mlado- in staro-liberalci izdati svoje posebno glasilo. Pogajali so se že za neko nemško tiskarno. Upreči so mislili tiskarja Lampreta iz Kranja v svoj nov tiskarski voz. A cvenka, ljubega cvenka jim je zmanjkalo. In postali so gg. Kejžar, dr. Rosina et Comp. ponižni in so se pokorili generalu dr. Vekoslavju, ki je radi življenja »Narodnega Lista« energično nasprotoval »hudobnim naklepom« mariborskih mladlinov in starinov. A to so si Mariborčani izgovorili, da bo »Mariborski Glasnik« urejeval železniški uradnik Kejžar. Potegoval se je za to sinekuro sicer tudi dr. Rosina, a zmagal je mladlin — Kejžar. — Mariborska okolica, sedaj si rešena!

Delavsko gibanje. S 15. februarjem je ustanovilo štajersko okrožje Jugoslovanske Strokovne zveze v Mariboru posebno delavsko tajništvo. Za tajnika je nameščen znani delavski organizator in predsednik Zveze Slov. Mladeničev g. Vekoslav Zajc iz Velenja. Delavski tajnik bo pomagal ustanovljati nove skupine in plačilnice J. S. Z. in bo sploh pospeševal našo krščansko delavsko organizacijo. Pozivamo naše rodoljube, da naznanijo štajerskemu okrožju J. S. Z. v Mariboru, če je treba kje prirediti delavski shod, ustanoviti skupino ali kaj potrebnega ukreniti za tolipotrebno delavsko organizacijo. Pisma se naj naslavljajo: Načelstvo štajerskega okrožja Jugoslovanske Strokovne zveze v Mariboru (uredništvo »Slovenskega Gospodarja«). Na delo!

Katoliško slovensko delavstvo v Nemčiji na shodu nemških katoličanov v Münstru. Letos se bo meseca avgusta vrših nemški katoliški shod v Münstru. Kakor znano, so se udeležile slovenskega katoliškega shoda tudi deputacije Slovencev iz Nemčije. Ob tej priliki je bila izprožena misel, ali bi ne bilo mogoče vsa katoliška delavska društva v Nemčiji zbrati skupaj povodom nemškega katoliškega shoda v Münstru. Vsakoletni nemški katoliški shod nudi veličasten pregled katoliškega delavstva v Nemčiji. V sprevedu korakajo katoliška delavska društva raznih narodnosti, katere vse družijo katoliška misel. Vsa katoliška slovenska delavska društva se nameravajo udeležiti korporativno letošnega shoda v Münstru, poleg tega pa prirediti še posebno zborovanje za katol. slovensko delavstvo. Na tem zborovanju bode ta govorila dr. Jos. Hohnjec in dr. Lovro Pogačnik. Oglašenih je še nekaj drugih gospodov, ki pohite ob tej priliki v Münster. Kdor bi hotel udeležiti se letošnjega nemškega katoliškega shoda v Münstru ter se pridružiti našemu odposlansstvu, naj to takoj pismeno javi našemu uredništvu.

Sram Vas bodi! V občini Polenshak pri Ptujju so po poročilu »Slov. Naroda« zmagali »naprednjaki«. Kakšni so ti naprednjaki? Štajercijanci, zagrizeni nemškutarji, Linhartove baže. Štajerc je njih evangelij, nekaterim pa še poleg tega tudi »Narodni List« sveto pismo. Že večkrat smo povdarjali, da so liberalci in nemškutarji nerazdružljivi zavezni tam, kjer se gre proti zavednim katoliškomislem Slovencem. In pod čegavim vodstvom stojijo nemškutarji in liberalci na Polensaku? Komandirata jih ptujjska generala pek Ornj in advokat dr. Jurtela. Radovedni smo, kako daleč bo še prijadral slovenski liberalizem. Jurtela, dr. Fermevc in Lesničar, ali mislite, da vam kdo veruje, ko pišete na koncu svojega poročila, da je treba »v ptujjskem okraju živahnega polit. dela in klerikalcem ter nemškutarjem ne bo nikoli v njem cvetela pšenica«?

Olicirja za nemški šulferajn. Glavni aranžerji za vsenemško hujskajočo veselico in korist nemškemu šulferajnu v Račah pri Mariboru so — čujte in strmite — oficirji tamošnje erarne žrebčarne. Ali smo še v Avstriji? Ali smejo nemško čuteči oficirji pod patronanco vojnega ministra širiti med naše ljudstvo duh šulferajnov, ki ima kot glavni cilj, ljubezen do Prusije in — proč z Avstrijo, če bo ista pravična Slovanom!

Treznostno gibanje. Sedaj potuje po Štajerskem franciskan p. Elpidij iz Kolina ob Reni. Slovitega propagatorja za abstinenčno gibanje pride povsod poslušati veliko število poslušalcev. V Mariboru je imel P. Elpidij tri govore. V gimnazijski telovadnici je predaval učeci se mladini. Uspeh njegovega govora je bil, da se je dalo 210 dijakov vpisati v krog abstinentov. Zvečer dne 12. t. m. je govoril v stolnici.

Vsak kotiček je bil nabito poln. Drugi dan je p. Elpidij govoril v knezoškof. bogoslovnici.

Uspeh naskoka. Nemški listi poročajo, da je pri obč. volitvah v Razvanju pri Mariboru zmagala na celi črti nemška stranka. Ta vest ni popolnoma resnična. V odbor so prišli prvokrat tudi trije Slovenci. Naš naskok je pripomogel, da je zletel iz odbora drzen nemškutarjski hujskač Trinko in da je nastla v nasprotnih vrstah huda zmešnjava. Da ni volilna komisija postopala po ogrškem in turškem vzorcu, bi bil izid za razvanjsko nemškutarijo usoden.

Odlikovanje. V Pamešah pri Slovincem gradcu je v nedeljo, dne 1. svečana t. l. polno število zbrani občinski zastop so glasno izvolil učitelja g. Alojzija Arnečič za priznanje njegovega dvajsetletnega delovanja v občini za častnega člana. Cestitamol — Občinski odborniki so nabrali za pameške Orle 40 K.

Nagla smrt. Dne 10. t. m. je nenadoma umrl blagi 21letni kmečki sin Gregor Lubej v Peklu pri Poljčanah. Ko je napajal živino, ga je napadla zavratna padavica ter končala njegovo mlado življenje. Vsem onim, ki so ga spremlili k zadnjemu počitku, izreka se tem potom srčna zahvala!

V Ptujju se je poročil g. Leop. Strempefelj, podkovski mojster na podkovski šoli v Ljubljani z gdč. Lojziko Sever, posestnikovo hčerjo iz Velike nedelje. Vrlemu paru naše iskrene čestitke!

Veteran. Dne 25. jan. je v Sv. Ilju pri Velenju mirno v Gospodu zaspal Fr. Menih p. d. Drev. Zanimiva je bila njegova 8letna vojaška služba. Prehodil je večino Avstrije in Italije, bil v vojski s Prusi leta 1866. ranjen ter odlikovan z zaslužno svetinjo za hrabrost. Bil je mož trdnega katoliškega prepričanja, v obče spoštovan, kar je pokazal njegov pogreb. — Bodi mu zemljica lahka!

Politični shodi. Sv. Jakob v Slov. goricah. V nedeljo 22. febr. ob pri g. Pecklarju po občnem zboru izobr. društva, na katerem govori urednik Žebot, tudi političen shod. Govorit pride naš dež. in drž. poslanec Ivan Roškar.

Volitev župana v Loku pri Framu. Kmečka stranka je zmagala pri občinskih volitvah v Loku pri Framu. Za župana je izvoljen odločen naš pristaš g. Jožef Koren.

Kmečki strah, groza štajerskih Nemcev, še vedno živi. Ni se še menda rodil lovec, ki bo ustrelil to »grozno« zver.

Poroči se prihodnji teden župan v Framu g. Karol Cernej z mladenko gospodično Miciko Bežjakovo.

Umrla je v Stranican na Spod. Štajerskem posestnica in gostilničarka Uršula Slemenšek v starosti 82 let. Bila je velika dobrotnica cerkve in ubogih.

Za nadučitelja je imenovan učitelj Jožef Cencič pri sv. Roku ob Sotli.

Vzledno gospodarstvo! Graški listi poročajo o 4 nemških štajerskih občinah, katerim se je dovolilo izredno zvišanje občinskih doklad. Te občine so: trg Obdach bo imel v bodoče 230%, občina Aigen v okraju Irđing 160%, občina Hirschegg-Piber v okraju Voitsberg 215% in občina Vrata (Fratzenberg) pri Cmureku 200% občinskih doklad.

Smrtna kosa. Umrl je dne 11. febr. v Rajhenburgu ob 5. uri jutraj g. poštar Franc Kacjan, previden z zakramenti za umirajoče. Pogreb se vrši v petek, dne 13. febr. ob 4. uri popoldne.

Ustrelil se je v gozdu pri Nennersdorfu na Zgornjem Štajerskem Ivan Grilec. Bil je vinjen. Zakaj da se je usmrtil, ni znano.

Krojaški pomočniki v Mariboru so v pondeljek odpovedali tarifno pogodbo, ki poteče 26. marca. Pogajanja radi novega meznega tarifa so v tiru.

Prireditve na Štajerskem. Čadram, društvo Sloga je priredilo preteklo nedeljo v prostorih g. Kriechbaum v Oplotnici dve slovenski igri; moški zbor je zapel par narodnih pesmi. Dne 22. febr. ob 4. uri se predstava na občno željo ponovi. — Sv. Jurij v Slov. goricah. Društvo Edinost je imelo v nedeljo dne 15. febr. v prostorih g. Kranjca predstavo. Vspored: Kmet in fotograf; Kovačev študent. Petje, šaljiva pošta, srečolov itd. — Sv. Križ pri Mariboru, Dne 8. febr. je imelo Bralno društvo občni zbor in lepo predpustno predstavo. Domači g. župnik je imel poučen govor o žalostnih posledicah žganjepitja.

Imetnika graške potne pisarne Ivan in Zofija Schwarz obojena. Bivši vratar na glavnem kolodvoru v Gradcu, ki je bil leta 1908 s 124 kronami mesečno vpokojen in njegova žena Zofija Schwarz sta se pečala z agentskimi izseljevalnimi posli in sta spravljala čez mejo take osebe, ki niso imele potnih listov. Graško deželno sodišče je zato 12. t. m. prisodilo Iv. Schwarzu 4 mesečni, Zofiji Schwarz pa poldrug mesečni stroj zapor.

Glavni dobiček državne loterije v znesku 200.000 K je zadel bivši župan v Nemški Bistrici na Štajerskem Franc Wagner, ki je zadnja leta ubožal in je bil sedaj uradnik pri grofu Palffyju v Stübingu.

Imenovanje. Deželni šef za Bosno in Hercegovino je imenoval za računskega